

# Arbeidstøy i hjemmesykepleie og sykehjem



Arbeidstilsynet  
Faktaark



Foto: colourbox.com

**I mange yrker er arbeidstøyet en del av verneutstyret for å beskytte seg mot påvirkning fra kjemikalier, smitte og annet. Arbeidstakere i helsevesenet kan komme i kontakt med mange ulike kjemikalier, og er også i kontakt med pasienter som kan være smittebærere.**

Forskrift om utførelse av arbeid § 6-7 sier:

*«Dersom de helsefarlige biologiske faktorene ikke kan fjernes eller unngås, skal arbeidsgiver sørge for at arbeidstakerne får utlevert og blir pålagt å bruke hensiktsmessig arbeidstøy og personlig verneutstyr.»*

## Endret risikobilde

De siste årene har vi på verdensbasis fått en oppblomstring av multiresistente bakterier. Denne problemstillingen er økende også i Norge. (1)

Arbeidstakere både på sykehjem og i hjemmesykepleien kan komme i kontakt med sykere pasienter enn tidligere. Dels på grunn av økt levealder med økt forekomst av sammensatte og kroniske sykdommer, og også på grunn av et endret behandlingstilbud utenom sykehus. (2)

Risikoen for å bli smittet via arbeidstøy er liten, men den er til stede, og det er ikke mulig å fjerne eller unngå helsefarlige biologiske faktorer ved arbeid i hjemmesykepleie eller på sykehjem. Ved kjent smitte må man i tillegg bruke annet verneutstyr, som for eksempel smittefrakk. (3)

Når man ikke kan utelukke smitte og de alvorlige konsekvenser smitte kan medføre, er det viktig å forebygge. Arbeidstakere som kan bli utsatt for smitte, må derfor få utlevert, og pålegges å bruke arbeidstøy. Arbeidsgiver har ansvar for å vurdere hvilke arbeidstakere som risikerer å bli utsatt for smitte. Arbeidstilsynet mener arbeidsgiver, som et minimum, må inkludere ansatte i hjemmesykepleien og ved sykehjem som aktuelle risikogrupper.

## Vask av arbeidstøy

Alt arbeidstøy kan være forurenset av biologisk materiale som kan føre til smitte. Arbeidstøyet skal tas av når arbeidsdagen er slutt, og deretter desinfiseres og rengjøres før det tas i bruk igjen. Man skal ikke vaske arbeidstøy hjemme.

For å være sikker på at virus og bakterier blir drept i vaskeprosessen, forutsetter det vanligvis vask i vaskemaskin som kan holde temperaturen på 85 °C i minimum 10 minutter (såkalt termisk desinfeksjon). Dette krever at arbeidsgiver utleverer arbeidstøy som tåler å desinfiseres.

Vaskemaskiner til hjemmebruk går fort opp til 90 °C og fort ned igjen slik at termisk desinfeksjon ikke oppnås. Ved vasking hjemme har ikke arbeidsgiver kontroll på desinfeksjonsprosessen.

For retningslinjer om vask av tøy, viser vi til bransjestandarden «Smittevern for vaskerier som behandler tekstiler til helseinstitusjoner», laget etter dialog med Helsedirektoratet og Folkehelseinstituttet. (4) Bransjestandarden bør brukes i sammenheng med helsetjenestens egne interne hygieniske krav ved valg av vaskeritjeneste, og man kan implementere standarden i infeksjonskontrollprogrammet.

Se også:

- SIFO rapport nr. 1-2003
- Håndbok i hygiene og smittevern
- § 6-9 i forskrift om utførelse av arbeid
- Rettleiar til forskrift om smittevern i helsetenesta. (5-8)

## Garderobe

For å kunne skifte mellom eget tøy og arbeidstøy, før og etter arbeid, er det behov for tilgang til garderobe. (9)

I tilfeller der avstand mellom hjemsted og arbeidssted er så stor at det er uhensiktsmessig å reise innom en base med garderobe for å skifte før arbeidsdagens start, kan andre løsninger vurderes. En løsning kan være at ansatte får med seg flere skift hjem. Det skiftes til rent arbeidstøy før hvert skift og brukt arbeidstøy plasseres i egnet skittentøysekk etter arbeidsdagens slutt. Sekken må regelmessig samles inn og sendes til vaskeri. Slike løsninger må risikovurderes og sees på som unntak. Regelen er tilgang til garderobe.

Arbeidstilsynet vil kunne pålegge ombygging/utbedring av eksisterende garderobe, dersom den man har ikke tilfredsstillende kravene til funksjonalitet.

## Referanser

- (1) Tidsskriftet for Den Norske Legeforening 2008; 128:2452-6
- (2) Helse- og omsorgsdepartementet, Nasjonal helse- og omsorgsplan (2011 – 2015) pkt. 3.4: Samhandlingsreformen
- (3) Basale smittevernrutiner i helsetjenesten, Folkehelseinstituttet 2009
- (4) Bransjestandard – Smittevern for vaskerier som behandler tekstiler til helseinstitusjoner, Norske vaskeriers kvalitetstilsyn, mars 2011
- (5) SIFO rapport nr. 1-2003, «*An investigation of domestic laundry in Europe – habits, hygiene and technical performance*».
- (6) Håndbok i hygiene og smittevern, sykehjem og langtidsinstitusjoner, Avdeling for hygiene og smittevern, Oslo Universitetssykehus. Redaktør: Professor dr. med Bjørg Marit Andersen
- (7) Forskrift om utførelse av arbeid, bruk av arbeidsutstyr og tilhørende tekniske krav § 6-9
- (8) Rettleiar til forskrift om smittevern i helsetenesta (Smittevern 15, Folkehelseinstituttet), Standardtiltak 7: Tekstilar, inklusiv arbeidsdrakt
- (9) Arbeidsplassforskriften § 3-4. Garderobe